

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДИПЛОМАТИЯНЫҢ ТЕРЕҢ ТАРИХЫ

Күнделікті мемлекеттік қызметтің ерекше бір түрі ретінде дипломатия XIV–XVII ғасырдың тоғысында кең етек алғаны белгілі. Сол кезден бастап мемлекет билеушілерінің сарайларында тұрақты дипломатиялық өкілдіктер пайда болып, мемлекеттік мекеме жүйесінде – мемлекеттер арасындағы хат алмасумен айналысатын, шетелдік өкілдер мен елшілерді қабылдайтын, келіссөздер жүргізетін, мемлекетаралық істерді орындайтын арнайы қызмет қалыптасты. Дипломатия – жалпы қабылданған анықтама бойынша: мемлекеттің сыртқы саясатын жүзеге асыратын құрал ретінде бейбіт шаралардың жиынтығын, нақтылы бір мәселелерді шешуге арналған қабылдаулар мен әдістерді білдіреді; сонымен бірге мемлекеттің шетелдегі мекемелері мен азаматтарының құқықтары мен мүдделерін қорғауға арналған қызметі.

“Дипломатия” ұғымын халықаралық қатынастардың алдын алу немесе реттеу, өзара тиімді шешімдер мен мәмілеге келу, сондай-ақ, халықаралық ынтымақтастықты кеңейте және тереңдете түсу мақсатында келіссөздер жүргізу өнерімен де байланыстырады. Ал дипломатия саласында қызмет атқаратын тұлғаларды – дипломаттар деп атады. Дипломат мамандығы – ең ежелгі мамандықтардың бірі. Жалпы, дипломатия саласы қазақ халқына да таңсық емес. Қазақ дипломатиясының тарихы тым әріде жатыр. Берісі Абылай хан, арысы Қазақ Ордасын құрған хандар дәуірінде де қазақтың өз дипломатиясы болды. Қазақ халқы қазақ атымен мемлекет болғалы көрші елдермен қарым-қатынас орнатты, соның бәрі – дипломатия арқылы қол жеткен жетістіктер.

Бүгінгі күні дипломат – бұл өз елінде (Сыртқы істер министрлігінің орталық негізгі және қосымша мекемелерінде) немесе шетелдегі дипломатиялық өкілдіктерде (елшіліктерде, миссияларда, консулдықтарда) шет мемлекеттердің өкілдерімен саяси байланысты жүзеге асырушы ресми лауазымды тұлға, Сыртқы істер министрлігінің қызметкері. Бұл мамандықтың өкілдері қандай кәсіби және жеке қасиетке ие болуы тиіс деген мәселе ежелден толғандырып келеді. Өйткені дипломатиялық табыс дипломаттың жеке басының қасиетіне тікелей тәуелді еді. Сондықтан да дипломат өте сезімтал, жан-жақты білімді және елге жағымды, басқаны өзіне тарта алатын тұлға болуы қажет. Ол шетелдік мемлекеттің көздеген мақсатын олардың сөзі мен ісінен ғана емес, сондай-ақ, бет-жүзінен, ым-ишаратынан, іс-қимылынан-ақ сезінуге тиіс.

Бұл шынайылықты әлемнің барлық ғалымдары мойындайды. Американың Честер Боулз бұл жөнінде: «Дипломатияға деген талаптың өзгеруі елшілерден талап етілетін сапаның да өзгеруіне әкелді. Дегенмен жеке басының жарқындығы, жұбайының тартымдылығы, саяси болашағы мен саралау қабілеттілігі әлі де өте қажет, олар бүгін тіпті жетіспеуде. Бүгінгі күннің күрделі әлемінде елші кең көлемдегі іс-әрекеттерге жетекшілік етуге қабілетті әкімші, бастамашыл қасиетке ие, құзырындағы қызметкерлерді ынталандыра алатын, беделді және істің жөн-жапсарын түсіне алатын ойлы жетекші, табандылық пен ұстамдылықты үйлестіре алатын, зерделілік пен зиялылық дариған нағыз дипломат болуға тиіс», – деп жазады.

Қазіргі кезеңдегі дипломат жақсы жалпы гуманитарлық білімге ие, тарих саласында, оның ішінде халықаралық қатынастар мен дипломатияны, философияны, экономикалық теорияны, жағрапияны, елтанушылықты, құ-

қытануды (халықаралық құқық, дипломатиялық және консулдық құқықты) терең меңгерген, сонымен бірге діни ілімдерді, протокол мен этикетті зерделеген тұлға болуы қажет. Кәсіби шеберлігін тиімді пайдаланудың құралы ретінде бірнеше шет тілдерін меңгеруі тиіс. Заманауи дипломат өз білімдарлығын: саяси есептерді, саяси хаттарды дайындау барысында, ақпараттық, ғылыми, мәдени, консулдық және қызметкерлер жөнінде есеп беру саласында, мәселелік анықтама, шартты белгілермен жазылатын жеделхаттар жобасын дайындауда, шетелдік қайраткерге қатысты саяси мінездеме жазуда, күнделік пен дипломатиялық сұхбат жазбасын рәсімдеуде; дипломатиялық немесе басқадай хат жазысуды шет тіліне аударуда, тілмаштық қызметті жүргізуде; шетелдік баспасөзге шолу дайындауда, қажетті мәселелер бойынша кітаптар мен әртүрлі басылымдарға түйіндеме жаза білуде; күнделікті және болашақтағы мәселелер бойынша жұмыс жоспарын құрастыруда; ақпараттық және насихаттық қызметтерге қатысуда, оның ішінде радиода, телеарнада және баспасөз беттерінде, шетелдік тыңдаушылар алдында дәріс оқуда; баспасөз мәжілістерін жүргізуде және сұхбат беруде; «дөңгелек үстелдер» мен пікір-сайыстар ұйымдастыруда, қоғамдық-саяси еңбектерді тарату және баспасөз-түїіндеулерін дайындауда; келетін өкілдермен жұмыс жасауда, яғни олар үшін жадынама, сөйлеу мәтіндерінің жобаларын және басқа да құжаттар дайындауда; қабылдаушы елдің сыртқы істер мекемесімен және билік органымен байланыс орнатуда, шетелдік әріптестермен іскерлік қарым-қатынастарды қалыптастыруда, осы байланыстарды нығайту және қолдау көрсетуде, оның ішінде қабылдаушы елдің басшылығына, қоғамдық және басқа да жетекшілігіне қажетті ақпаратты жеткізе білуде; жергілікті биліктің құқықтық әрекеттерін бақылауда, екіжақты шарттар

мен келісімдердің орындалуын қадағалауда, өкілдік қызметкерлерінің қабылдаушы елдің заңнамалары мен салт-дәстүрін қадірлеуін, сонымен бірге протокол мен этикет ережелерін қатаң сақтауын талап етуде көрсете білуі тиіс.

Сонымен бірге кәсіби дипломат консулдық жұмыстың дағдыларын да игеруге тиіс: төлқұжаттар мен визаларды рәсімдеу, қабылдаушы елде уақытша тұратын қандастарды тізімге қою, тұрақты түрде тұратын ел азаматтарымен жұмыс жасау, азаматтық беру немесе одан шығару мәселелерімен айналысу, теңіз және әуе кемелерінің жолаушыларына және экипаж мүшелеріне қамқорлық көрсету; төтенше жағдайлардың мән-жайын анықтау, соттық және басқа да дау-дамайларды шешуге қатысу, қандастардың мүдделерін қорғау, қабылдаушы елдің полициясымен, кеден, кеңежай, әуежай және басқа да билік мекемелерімен байланысқа шығу; әртүрлі нотариалды әрекеттерді, азаматтық хал актілерін тіркеу, мұрагерлік ісін жүргізу, консулдық алымдарды ұйымдастыру.

Осының барлығын студенттер әли-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Халықаралық қатынастар факультетінде сапалы негізде меңгеруде. Факультетте әр студенттің кәсіби білікті маман болып шығуына барлық жағдай жасалынған. Оған әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ТМД университеттері арасында екінші орында тұруы мен халықаралық QS рейтингісіндегі 800 университеттің ішіндегі үздік 250 университет қатарына еніп, 236-орынды иеленуінің өзі бұлтартпас дәлел бола алады.

Бүгінгі күні халықаралық қатынастар факультетінің түлектері кәсіби білікті маман ретінде еліміздің мүддесін халықаралық аренада аса зор табыстармен қорғап келеді.

Аманкелді ӘЛІПБАЕВ,
Бақыт БӨЖЕЕВА,
әл-Фараби атындағы ҚазҰУ,
халықаралық қатынастар
факультетінің доценттері

Таяуда Ақ
– жыр-әні
өтті. Фест
енерпазді
12 енерлі

Өнер фе
рухани жаң
сетілгендей
ге, Отанға,
расына дег
лардың бой
өнерімізге,
дық өнерге
тарды нас
– дейді Ақт
сының бас

Фестивал
шендік өнер
жыршылар
мүшәйрасы
шендік өнер
даны, Шұба
оқушысы Қ
Датқа, II ор
Изимова сы
жыршылар
бөлімі бойы
I орын – Д
сай, III оры
ға, «Алатау
бойынша, Б
Нұралы Нұр
– Ақмарал Б
болды. «Тас
мүшәйрасы
Нұрсерік Тә
ды балдыры

Облысты
жеңімпаздар
мен кәсіби
сы іріктеген
найы дипло

Шұғыл

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДИПЛОМАТИЯНЫҢ ТЕРЕҢ ТАРИХЫ

Күнделікті мемлекеттік қызметтің ерекше бір түрі ретінде дипломатия XIV-XVII ғасырдың тоғысында кең етек алғаны белгілі. Сол кезден бастап мемлекет билеушілерінің сарайларында тұрақты дипломатиялық өкілдіктер пайда болып, мемлекеттік мекеме жүйесінде – мемлекеттер арасындағы хат алмасумен айналысатын, шетелдік өкілдер мен елшілерді қабылдайтын, келіссөздер жүргізетін, мемлекетаралық істерді орындайтын арнайы қызмет қалыптасты. Дипломатия – жалпы қабылданған анықтама бойынша: мемлекеттің сыртқы саясатын жүзеге асыратын құрал ретінде бейбіт шаралардың жиынтығын, нақтылы бір мәселелерді шешуге арналған қабылдаулар мен әдістерді білдіреді; сонымен бірге мемлекеттің шетелдегі мекемелері мен азаматтарының құқықтары мен мүдделерін қорғауға арналған қызметі.

“Дипломатия” ұғымын халықаралық қатынастардың алдын алу немесе реттеу, өзара тиімді шешімдер мен мәмілеге келу, сондай-ақ, халықаралық ынтымақтастықты кеңейте және тереңдете түсу мақсатында келіссөздер жүргізу өнерімен де байланыстырады. Ал дипломатия саласында қызмет атқаратын тұлғаларды – дипломаттар деп атады. Дипломат мамандығы – ең ежелгі мамандықтардың бірі. Жалпы, дипломатия саласы қазақ халқына да таңсық емес. Қазақ дипломатиясының тарихы тым әріде жатыр. Берісі Абылай хан, арысы Қазақ Ордасын құрған хандар дәуірінде де қазақтың өз дипломатиясы болды. Қазақ халқы қазақ атымен мемлекет болғалы көрші елдермен қарым-қатынас орнатты, соның бәрі – дипломатия арқылы қол жеткен жетістіктер.

Бүгінгі күні дипломат – бұл өз елінде (Сыртқы істер министрлігінің орталық негізгі және қосымша мекемелерінде) немесе шетелдегі дипломатиялық өкілдіктерде (елшіліктерде, миссияларда, консулдықтарда) шет мемлекеттердің өкілдерімен саяси байланысты жүзеге асырушы ресми лауазымды тұлға, Сыртқы істер министрлігінің қызметкері. Бұл мамандықтың өкілдері кандай кәсіби және жеке қасиетке ие болуы тиіс деген мәселе ежелден толғандырып келеді. Өйткені дипломатиялық табыс дипломаттың жеке басының қасиетіне тікелей тәуелді еді. Сондықтан да дипломат өте сезімтал, жан-жақты білімді және елге жағымды, басқаны өзіне тарта алатын тұлға болуы қажет. Ол шетелдік мемлекеттің көзделген мақсатын олардың сөзі мен ісінен ғана емес, сондай-ақ, бет-жүзінен, ым-ишаратынан, іс-қимылынан-ақ сезінуге тиіс.

Бұл шынайылықты әлемнің барлық ғалымдары мойындайды. Америкалық Честер Боулз бұл жөнінде: «Дипломатияға деген талаптың өзгеруі елшілерден талап етілетін сапаның да өзгеруіне әкелді. Дегенмен жеке басының жарқындығы, жұбайының тартымдылығы, саяси болашағы мен саралау қабілеттілігі әлі де өте қажет, олар бүгін тілті жетіспеуде. Бүгінгі күннің күрделі әлемінде елші кең көлемдегі іс-әрекеттерге жетекшілік етуге қабілетті әкімші, бастамашыл қасиетке ие, құзырындағы қызметкерлерді ынталандыра алатын, беделді және істің жөн-жапсарын түсіне алатын ойлы жетекші, табандылық пен ұстамдылықты үйлестіре алатын, зерделілік пен зиялылық дарыған нағыз дипломат болуға тиіс», – деп жазады.

Қазіргі кезеңдегі дипломат жақсы жалпы гуманитарлық білімге ие, тарих саласында, оның ішінде халықаралық қатынастар мен дипломатияны, философияны, экономикалық теорияны, жағрапияны, елтанушылықты, құ-

қықтануды (халықаралық құқық, дипломатиялық және консулдық құқықты) терең меңгерген, сонымен бірге діни ілімдерді, протокол мен этикетті зерделеген тұлға болуы қажет. Кәсіби шеберлігін тиімді пайдаланудың құралы ретінде бірнеше шет тілдерін меңгеруі тиіс. Заманауи дипломат өз білімдарлығын: саяси есептерді, саяси хаттарды дайындау барысында, акпараттық, ғылыми, мәдени, консулдық және қызметкерлер жөнінде есеп беру саласында, мәселелік анықтама, шартты белгілермен жазылатын жеделхаттар жобасын дайындауда, шетелдік қайраткерге қатысты саяси міндеме жазуда, күнделік пен дипломатиялық сұхбат жазбасын рәсімдеуде; дипломатиялық немесе басқадай хат жазысуды шет тіліне аударуда, тілмаштық қызметті жүргізуде; шетелдік баспасөзге шолу дайындауда, қажетті мәселелер бойынша кітаптар мен әртүрлі басылымдарға түйіндеме жаза білуде; күнделікті және болашақтағы мәселелер бойынша жұмыс жоспарын құрастыруда; акпараттық және насихаттық қызметтерге қатысуда, оның ішінде радио, телеарнада және баспасөз беттерінде, шетелдік тыңдаушылар алдында дәріс оқуда; баспасөз мәжілістерін жүргізуде және сұхбат беруде; «дөңгелек үстелдер» мен пікір-сайыстар ұйымдастыруда, қоғамдық-саяси еңбектерді тарату және баспасөз-түйіндеулерін дайындауда; келетін өкілдермен жұмыс жасауда, яғни олар үшін жадынама, сөйлеу мәтіндерінің жобаларын және басқа да құжаттар дайындауда; қабылдаушы елдің сыртқы істер мекемесімен және билік органымен байланыс орнатуда, шетелдік әріптестермен іскерлік қарым-қатынастарды қалыптастыруда, осы байланыстарды нығайту және қолдау көрсетуде, оның ішінде қабылдаушы елдің басшылығына, қоғамдық және басқа да жетекшілігіне қажетті акпаратты жеткізе білуде; жергілікті биліктің құқықтық әрекеттерін бақылауда, екіжақты шарттар

мен келісімдердің орындалуын қадағалауда, өкілдік қызметкерлерінің қабылдаушы елдің заңнамалары мен салт-дәстүрін қадірлеуін, сонымен бірге протокол мен этикет ережелерін қатаң сақтауын талап етуге көрсете білуі тиіс.

Сонымен бірге кәсіби дипломат консулдық жұмыстың дағдыларын да игеруге тиіс: төлқұжаттар мен визаларды рәсімдеу, қабылдаушы елде уақытша тұратын қандастарды тізімге қою, тұрақты түрде тұратын ел азаматтарымен жұмыс жасау, азаматтық беру немесе одақ шарты мәселелермен айналысу, теңіз және әуе кемелерінің жолаушыларына және экипаж мүшелеріне қамқорлық көрсету; төтенше жағдайлардың мән-жайын анықтау, соттық және басқа да дау-дамайларды шешуге қатысу, қандастардың мүдделерін қорғау, қабылдаушы елдің полициясымен, кеден, кемежай, әуежай және басқа да билік мекемелерімен байланысқа шығу; әртүрлі нотариалды әрекеттерді, азаматтық хал актілерін тіркеу, мұрагерлік ісін жүргізу, консулдық алымдарды ұйымдастыру.

Осының барлығын студенттер әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Халықаралық қатынастар факультетінде сапалы негізде меңгеруде. Факультетте әр студенттің кәсіби білікті маман болып шығуына барлық жағдай жасалынған. Оған әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ТМД университеттері арасында екінші орында тұруы мен халықаралық QS рейтингісіндегі 800 университеттің ішіндегі үздік 250 университет қатарына еніп, 236-орынды иеленуінің өзі бұлтартпас дәлел бола алады.

Бүгінгі күні халықаралық қатынастар факультетінің түлектері кәсіби білікті маман ретінде еліміздің мүддесін халықаралық аренада аса зор табыстармен қорғап келеді.

Аманкелді ӘЛІПБАЕВ,
Бақыт БӨЖЕЕВА,
әл-Фараби атындағы ҚазҰУ,
халықаралық қатынастар
факультетінің доценттері

Таяуда Ақ
– жыр-ән
етті. Фест
өнерпазды
12 өнерлі

Өнер фе
рухани жан
сетілгендей
ге, Отанға,
расына дег
лардың бой
өнерімізге,
дық өнерге
тарды насип
– дейді Ақт
сының бас

Фестивал

шендік өне
жыршылар
мүшәйрасы
шендік өне
даны, Шұба
оқушысы Қ
Датқа, II ор
Изимова сы

жыршылар
бөлімі бойы
I орын – Де
сай. III ор
ға, «Алатау
бойынша, Б
Нұралы Нұр
– Ақмарал Б
болды. «Тә
мүшәйрасы
Нұрсерік Т
ды балдырт

Облыст
жеңімпаздар
мен кәсіби
сы іріктеген
найы дипло

Шығыс ұлы

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДИПЛОМАТИЯНЫҢ ТЕРЕҢ ТАРИХЫ

Күнделікті мемлекеттік қызметтің ерекше бір түрі ретінде дипломатия XIV-XVII ғасырдың тоғысында кең етек алғаны белгілі. Сол кезден бастап мемлекет билеушілерінің сарайларында тұрақты дипломатиялық өкілдіктер пайда болып, мемлекеттік мекеме жүйесінде – мемлекеттер арасындағы хат алмасумен айналысатын, шетелдік өкілдер мен елшілерді қабылдайтын, келіссөздер жүргізетін, мемлекетаралық істерді орындайтын арнайы қызмет қалыптасты. Дипломатия – жалпы қабылданған анықтама бойынша: мемлекеттің сыртқы саясатын жүзеге асыратын құрал ретінде бейбіт шаралардың жиынтығын, нақтылы бір мәселелерді шешуге арналған қабылдаулар мен әдістерді білдіреді; сонымен бірге мемлекеттің шетелдегі мекемелері мен азаматтарының құқықтары мен мүдделерін қорғауға арналған қызметі.

“Дипломатия” ұғымын халықара-лық қатығыстардың алдын алу неме-се реттеу, өзара тиімді шешімдер мен мәмілеге келу, сондай-ақ, халықара-лық ынтымақтастықты кеңейте және тереңдете түсу мақсатында келіссөз-дер жүргізу өнерімен де байланысты-рады. Ал дипломатия саласында қыз-мет атқаратын тұлғаларды – дипло-маттар деп атады. Дипломат маман-дығы – ең ежелгі мамандықтардың бірі. Жалпы, дипломатия саласы қа-зақ халқына да таңсық емес. Қазақ дипломатиясының тарихы тым әріде жатыр. Берісі Абылай хан, арысы Қа-зақ Ордасын құрған хандар дәуірінде де қазақтың өз дипломатиясы болды. Қазақ халқы қазақ атымен мемлекет болғалы көрші елдермен қарым-қаты-нас орнатты, соның бәрі – дипломатия арқылы қол жеткен жетістіктер.

Бүгінгі күні дипломат – бұл өз елін-де (Сыртқы істер министрлігінің ор-талық негізгі және қосымша мекеме-лерінде) немесе шетелдегі дипломатия-лық өкілдіктерде (елшіліктерде, мис-сияларда, консулдықтарда) шет мемле-кеттердің өкілдерімен саяси байланыс-ты жүзеге асырушы ресми лауазымды тұлға, Сыртқы істер министрлігінің қызметкері. Бұл мамандықтың өкіл-дері қандай кәсіби және жеке қасиет-ке ие болуы тиіс деген мәселе ежел-ден толғандырып келеді. Өйткені дип-ломатиялық табыс дипломаттың жеке басының қасиетіне тікелей тәуелді еді. Сондықтан да дипломат өзі сезімтал, жан-жақты білімді және елге жағым-ды, басқаны өзіне тарта алатын тұл-ға болуы қажет. Ол шетелдік мемле-кеттің көздеген мақсатын олардың сөзі мен ісінен ғана емес, сондай-ақ, бет-жүзінен, ым-ишаратынан, іс-қимылы-нан-ақ сезінуге тиіс.

Бұл шынайылықты әлемнің бар-лық ғалымдары мойындайды. Аме-рикалық Честер Боулз бұл жөнінде: «Дипломатияға деген талаптың өзге-руі елшілерден талап етілетін сапаның да өзгеруіне әкелді. Дегенмен жеке ба-сының жарқындығы, жұбайының тар-тымдылығы, саяси болашағы мен са-ралау қабілеттілігі әлі де өте қажет, олар бүгін тіпті жетіспеуде. Бүгінгі күннің күрделі әлемінде елші кең кө-лемдегі іс-әрекеттерге жетекшілік ету-ге қабілетті әкімші, бастамашыл қасиетке ие, құзырындағы қызметкер-лерді ынталандыра алатын, беделді және істің жөн-жапсарын түсіне ала-тын ойлы жетекші, табандылық пен ұстамдылықты үйлестіре алатын, зер-делілік пен зиялылық дарыған нағыз дипломат болуға тиіс», – деп жазады.

Қазіргі кезеңдегі дипломат жақсы жалпы гуманитарлық білімге ие, та-рих саласында, оның ішінде халықа-ралық қатынастар мен дипломатияны, философияны, экономикалық теория-

қықтануды (халықаралық құқық, дип-ломатиялық және консулдық құқық-ты) терең меңгерген, сонымен бірге діни ілімдерді, протокол мен этикетті зерделеген тұлға болуы қажет. Кәсі-би шеберлігін тиімді пайдаланудың құралы ретінде бірнеше шет тілдерін меңгеруі тиіс. Заманауи дипломат өз білімдарлығын: саяси есептерді, сая-си хаттарды дайындау барысында, ак-параттық, ғылыми, мәдени, консул-дық және қызметкерлер жөнінде есеп беру саласында, мәселелік анықтама, шартты белгілермен жазылатын же-делхаттар жобасын дайындауда, ше-телдік қайраткерге қатысты саяси мі-нездеме жазуда, күнделік пен дипло-матиялық сұхбат жазбасын рәсімдеу-де; дипломатиялық немесе басқадай хат жазысуды шет тіліне аударуда, тілмаштық қызметті жүргізуде; ше-телдік баспасөзге шолу дайындауда, қажетті мәселелер бойынша кітаптар мен әртүрлі басылымдарға түйінде-ме жаза білуде; күнделікті және бо-лашақтағы мәселелер бойынша жұ-мыс жоспарын құрастыруда; ақпарат-тық және насихаттық қызметтерге қа-тысуда, оның ішінде радиоға, телеар-нада және баспасөз беттерінде, ше-телдік тыңдаушылар алдында дәріс оқуда; баспасөз мәжілістерін жүргізу-де және сұхбат беруде; «дөңгелек үс-телдер» мен пікір-сайыстар ұйымда-стыруда, қоғамдық-саяси еңбектерді та-рату және баспасөз-түйіндеулерін да-йындауда; келетін өкілдермен жұмыс жасауда, яғни олар үшін жадынама, сөйлеу мәтіндерінің жобаларын және басқа да құжаттар дайындауда; қабыл-даушы елдің сыртқы істер мекемесі-мен және билік органымен байланыс орнатуда, шетелдік әріптестермен іс-керлік қарым-қатынастарды қалыпта-стыруда, осы байланыстарды нығайту және қолдау көрсетуде, оның ішін-де қабылдаушы елдің басшылығына, қоғамдық және басқа да жетекшілігі-не қажетті ақпаратты жеткізе білуде; жергілікті биліктің құқықтық әрекет-

мен келісімдердің орындалуын қадаға-лауда, өкілдік қызметкерлерінің қабыл-даушы елдің заңнамалары мен салт-дәс-түрін қадірлеуін, сонымен бірге протокол мен этикет ережелерін қатаң сақтауын талап етуде көрсете білуі тиіс.

Сонымен бірге кәсіби дипломат кон-сулдық жұмыстың дағдыларын да иге-руге тиіс: төлқұжаттар мен визаларды рәсімдеу, қабылдаушы елде уақытша тұратын қандастарды тізімге қою, тұ-рақты түрде тұратын ел азаматтарымен жұмыс жасау, азаматтық беру немесе одан шығару мәселелерімен айналысу, теңіз және әуе кемелерінің жолаушы-ларына және экипаж мүшелеріне қам-қорлық көрсету; төтенше жағдайлардың мән-жайын анықтау, соттық және басқа да дау-дамайларды шешуге қатысу, кан-дастардың мүдделерін қорғау, қабыл-даушы елдің полициясымен, кеден, ке-межай, әуежай және басқа да билік ме-кемелерімен байланысқа шығу; әртүрлі нотариалды әрекеттерді, азаматтық хал актілерін тіркеу, мұрагерлік ісін жүргі-зу, консулдық алымдарды ұйымдастыру.

Осының барлығын студенттер әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық уни-верситетінің Халықаралық қатынас-тар факультетінде сапалы негізде мең-геруде. Факультетте әр студенттің кәсі-би білікті маман болып шығуына бар-лық жағдай жасалынған. Оған әл-Фа-раби атындағы Қазақ ұлттық универси-тетінің ТМД университеттері арасында екінші орында тұруы мен халықаралық QS рейтингіндегі 800 университеттің ішіндегі үздік 250 университет қатары-на еніп, 236-орынды иеленуінің өзі бұл-тартпас дәлел бола алады.

Бүгінгі күні халықаралық қатынастар факультетінің түлектері кәсіби білікті маман ретінде еліміздің мүддесін ха-лықаралық аренада аса зор табыстар-мен қорғап келеді.

**Аманкелді ӘЛІПБАЕВ,
Бакыт БӨЖЕЕВА,**
әл-Фараби атындағы ҚазҰУ,
халықаралық қатынастар
факультетінің студенттері

Өнер
рухани ж
сетілгенді
ге, Отанға
расына да
лардың б
өнерімізгі
дық өнері
тарды на
– дейді А
сының ба

Фести

шендік ө
жыршылы
мұшайра
шендік ө
даны, Шу

оқушысы
Датка, П
Изимова
жыршылы
бөлімі бо

I орын –
сай, III о
ға, «Алат
бойынша.

Нұралы Н
– Ақмара
болды. «

мұшайрас
Нұрсерік
ды балды

Облы
жеңімпаз
мен кәсібі

сы ірікте
найы дид

Шүйін

Шүйін

Шүйін

Шүйін

Шүйін

Шүйін

Шүйін

№49 (1219)

7 jeltoqsan,
bei'senbi

2017 JYL

TU'RKIS

Bizdin' elektrondy pos'ta: turkestan_gazeta@mail.ru

Bizdin' sai't: www.turkystan.kz

Gazet

Нұрсұлтан НАЗАРБАЕВ, Қазақстан Республикасының Президенті:

АЛДЫҢҒЫ ҚАТАРҒА АҚЫЛМЕН ҚОСЫЛУЫМЫЗ КЕРЕК

Halyqaralyq saı'asi' aptalyq

U'RKISTAN

Gazet 1994 jylg'y qan'tardyn' 28-inen s'yga bastady

касының Президенті:

АТАРҒА АҚЫЛМЕН ЫМЫЗ КЕРЕК

